

та захисту прав біженців, але їх впровадження може зіткнутися з політичними, економічними та етичними викликами.

Література:

1. UN. Big Data for Sustainable Development. New York. 2018. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/big-data-for-sustainable-development> (дата звернення: 26.09.2024).

2. Лібанова Е. М. Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки. *Наукова періодика України*. 2018. № 2. С. 11–26. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=dse_2018_2_3 (дата звернення: 27.09.2024).

3. Adrian E. Raftery, Nan Li, Hana Ševčíková, and Gerhard K. Heilig. Bayesian probabilistic population projections for all countries. *PNAS*. 2012. Vol. 109, № 35 DOI: 10.1073/pnas.1211452109 (дата звернення: 28.09.2024).

4. Pew Research Center. 5 key facts about U.S. lawful immigrants. Washington, D. C. 2017. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2017/08/03/5-key-facts-about-u-s-lawful-immigrants/> (дата звернення: 28.09.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-68>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ МИТНИХ ОРГАНІВ: АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

Черкунов Олександр Віталійович

*кандидат юридичних наук,
докторант кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

У сучасних умовах глобалізації та інтеграції економіки питання відповідальності посадових осіб митних органів набуває особливої значимості. Митні органи виконують ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави, контроль за зовнішньоекономічною діяльністю та боротьбі з контрабандою. Однак, незважаючи на важливість їхньої роботи, випадки порушення законодавства з боку митників не є рідкістю. Це викликає потребу у чіткому визначенні правових

аспектів їхньої відповідальності та порядку застосування стягнень, що є важливим для забезпечення законності та правопорядку.

Актуальність теми зумовлена не лише зростанням випадків корупційних проявів у митній сфері, але й необхідністю удосконалення системи контролю та відповідальності посадових осіб. Нормативно-правова база, що регулює діяльність митних органів, постійно еволюціонує, що вимагає її детального аналізу та осмислення. Розгляд правових аспектів відповідальності митників дозволяє не лише виявити прогалини у законодавстві, але й сформулювати рекомендації для їх усунення, що сприятиме підвищенню ефективності роботи митних органів та зміцненню довіри суспільства до державних інституцій.

У контексті європейських інтеграційних процесів, які переживає Україна, ця тема є особливо актуальною, оскільки відповідає сучасним викликам і стандартам.

Згідно з положеннями Митного кодексу України, працівники митних органів, які прийняли незаконні рішення, вчинили неправомірні дії або проявили бездіяльність у виконанні своїх службових обов'язків, навіть якщо це робилося з особистих мотивів або на користь інших осіб, підлягають кримінальній, адміністративній, дисциплінарній та іншій відповідальності відповідно до законодавства. У разі завдання шкоди особам або їхньому майну такими рішеннями, діями чи бездіяльністю митних органів, відшкодування здійснюється у порядку, встановленому законом [1].

Правовий статус працівників митних органів визначається статтею 569 Митного кодексу України. Згідно з цією статтею, працівники митних органів, які виконують завдання, зазначені в статті 544 цього Кодексу, а також займаються організаційним, юридичним, кадровим, фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням діяльності цих органів, є посадовими особами. В свою чергу, ці посадові особи митних органів вважаються державними службовцями.

Отже, до відносин, що виникають у процесі проходження державної служби в митних органах, зокрема щодо застосування дисциплінарних стягнень, застосовуються норми МКУ та Закону України «Про державну службу» від 2015 року. Законодавство про працю діє лише у тих випадках, коли правовідносини не регулюються законодавством про державну службу.

В. І. Литвиненко зазначає, що «традиційно, виокремлюють такі види юридичної відповідальності, як кримінальну, адміністративну, дисциплінарну, цивільно-правову та матеріальну.» [2, с. 102].

На думку О. В. Кузніченка, матеріальна відповідальність є одним із галузевих видів юридичної відповідальності, яка, у свою чергу, являє собою різновид соціальної відповідальності [3, с. 14].

На сьогодні залишається невирішеним питання щодо права державного органу на регресну вимогу (зворотне стягнення) до посадової особи, яка завдала матеріальної шкоди внаслідок своїх неправомірних дій. У таких випадках державний орган змушений був або безспірно списати, або добровільно відшкодувати цю шкоду.

У теорії адміністративного права дисциплінарну відповідальність державних службовців розглядають як сукупність адміністративно-правових відносин, які виникають внаслідок застосування законодавчо визначених дисциплінарних санкцій за порушення службової дисципліни.

Законом України «Про державну службу» від 2015 року [4] встановлено загальні дисциплінарні проступки, які застосовуються до всіх державних службовців, що на нашу думку є неоднозначним, оскільки відносини, які виникають під час проходження служби в митних органах є ширші ніж відносини проходження державної служби в інших органах державної влади, оскільки працівник митниці має безпосередню функцію здійснення митного контролю та стягнення митних платежів до державного бюджету України.

Таким чином, на нашу думку, було б правильніше передбачити законодавством України, можливо у Дисциплінарному статуті митної служби, спеціальні дисциплінарні проступки за які застосовуються стягнення до працівників митних органів України.

Можна стверджувати, що відповідальність працівників митних органів України є важливим аспектом, який потребує чіткого регулювання та вдосконалення. Відповідно до Митного кодексу, посадові особи митниці підлягають різним формам відповідальності за свої неправомірні дії, що підкреслює значення їхньої ролі у забезпеченні економічної безпеки держави.

Однак, існуючі норми не завжди враховують специфіку роботи митників, що може призводити до правових прогалин і ускладнень у механізмах стягнень. Тому є необхідність розробити спеціальні види дисциплінарних проступків для працівників митних органів, що допоможе чіткіше визначити їхню відповідальність та підвищити ефективність контролю за їхньою діяльністю.

Література:

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/ed20120313#n4128> (дата звернення: 27.10.2024).

2. Литвиненко В. І. Юридична відповідальність посадових осіб правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції в Україні. *Право та інновації*. 2015. № 4 (12). С. 102–109.

3. Кузніченко О. В. Правові питання притягнення працівників органів внутрішніх справ до матеріальної відповідальності за заподіяну ними шкоду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення»; Харків, 2001. 20 с.

4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/ed20151210#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-69>

LEGAL ANALYSIS OF THE INTERACTION BETWEEN ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INFORMATION SECURITY

Shut Anastasiia

*Teacher of the Department of Fundamental and Branch Legal Sciences
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University
Kremenchuk, Ukraine*

Artificial Intelligence (AI) is developing rapidly and increasingly penetrating various spheres of our life, from household appliances to complex industrial systems. On the one hand, AI opens up new opportunities for the development of technology, business, and society as a whole. On the other hand, it also carries certain risks, especially in the context of information security. A legal analysis of this interaction is extremely relevant, as it requires the development of new legal norms and tools for regulating the use of AI.

The importance of information technologies in the activity of a lawyer is determined that obtaining legal information regarding a certain legal situation is carried out through a complex of information-legal, information-searching, information-communicative and information-analytical measures [1].

Legal Challenges Related to AI and Information Security:

– Liability for AI Actions: One of the most complex issues is determining liability for harm caused by an artificial intelligence system. Who is responsible: the developer, the owner, the user, or the AI itself?